

Täysistunto

Maanantai 12.12.2022 klo 11.59—14.16

6. Lakialoite laeiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin perustuvista lisävähennyksistä verotuksessa ja verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Lakialoite LA 69/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 35/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 35/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Viitanen.

Keskustelu

12.37 Pia Viitanen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä valiokunnan kannan tähän. Kyseessä on kansanedustajien lakialoite, joka koskee tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin suunnattua lisävähennystä. Tässä on taustalla tosiaan hyvin pitkälti hallituksen esitysluonnos, jota valmisteltiin valtiovarainministeriössä ja joka sitten ei kuitenkaan tänne eduskuntaan asti edennyt.

Tämän esityksen sisältö on pääosin sellainen, että tämä ylimääräinen lisävähennys sisältäisi yleisen osan, joka siis olisi enimmäismäärältään 500 000 ja jonka alaraja olisi 5 000 euroa, ja tässä olisi osana myös tällainen ylimääräinen lisävähennys, jossa sitten nimenomaan tämä vähennyksen määrä perustuisi siihen, kuinka paljon tutkimus- ja kehittämistoiminta lisääntyy. Myös tämän ylimääräisen osuuden enimmäismäärä olisi 500 000, mutta alarajaa sillä ei olisi. Ja tarkoitus on, että tämä lakiesitys tulisi voimaan jo ensi vuoden alussa.

Samalla tässä lakiesityksessä on mukana myös kuntien yhteisöveron jako-osuuksien muutokset, minkä seurauksena tässä tehtäisiin tämä verotulojen muutosten kompensointi kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, ja sitä kautta tämä lakialoite tekisi hyödyttömäksi sitten myös hallituksen aiemman esityksen näistä jako-osuuksien muutoksista. Eli tässä yhteydessä asialistan seuraava pykälä, joka koskee verontilityslakia, jäisi sitten hylättäväksi tässä eduskunnan istunnossa — eli tässä on selitys: tämä lakialoite sisältää jo tämän yhteisöveron jako-osuuden muutoksen kaiken kaikkiaan.

Asiantuntijakuulemisissa pidettiin yleisesti ottaen tätä aloitetta oikein hyvänä mutta esitettiin joitain kriittisiä huomioita. Nämä kriittiset huomiot liittyivät muun muassa kysymykseen siitä, kohdistuuko tätä kautta tuleva verovähennys nimenomaan uuteen toimintaan vai onko se sitten apu vain sille tutkimus- ja kehittämistoiminnalle, joka tapahtuisi joka tapauksessa huolimatta tästä vähennysmahdollisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

Osa piti hyvin tärkeänä tätä elementtiä, joka on tämä ylimääräinen lisävähennys, joka perustuu siis siihen, että tutkimus- ja kehittämistoiminta nimenomaan lisääntyy edellisvuosista. Osa taas piti tätä yleistä elementtiä hyvin tärkeänä, koska myös yleisesti on tärkeää koko ajan panostaa tutkimus- ja kehittämistehtäviin.

Kaiken kaikkiaan hallinnollista keveyttä kehuttiin asiantuntijakuulemisessa. Tämä ei edellytä mitään hankesuunnitelmia eikä muita, ja siksi se on hallinnollisesti kevyt. Ja myöskin viimeaikaiset kansainväliset tutkimukset antavat vahvaa näyttöä siitä, että tämänkaltaiset kannustuselementit ovat toimivia, mikä myöskin mainittiin asiantuntijakuulemisessa hyvänä puolena tässä esityksessä.

Kaiken kaikkiaan eräänä ongelmana nähtiin se, että tämä osuus, joka kannustaa nimenomaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäämiseen, saattaa mahdollisesti antaa aihetta tietynlaiseen verosuunnitteluun, jossa jaksotetaan menoja eri vuosille. Sitä pidettiin jonkin verran kriittisenä elementtinä tässä.

Puhemies! Se huomattakoon, että sekä Verohallinto että valtiovarainministeriö pitivät tätä esitystä hyvinkin nopealla tahdilla tulevana ja esittivät sitä, että tätä voimaantuloa lykättäisiin vuodella, mutta toisaalta suuri osa asiantuntijoista piti hyvin tärkeänä, että tämä tulisi voimaan nyt heti, jotta sitten mahdollisimman nopeasti tämä voisi vaikuttaa siihen, että näitä tutkimus- ja kehittämistoimintoja lisätään. Ja myös valiokunta osaltaan näkee, että on syytä saattaa tämä voimaan tulevaksi jo ensi vuoden alussa.

Eli valiokunta pitää tärkeänä tätä tavoitetta kannustaa tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Valiokunta niin ikään pitää tavoitteena tätä Suomen yleistä tavoitetta siitä, että tutkimus- ja kehittämismenot nostettaisiin neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä, ja nähdään, että tämä aloite, tämä esitys, on osa tätä isoa, tärkeää tavoitetta.

On tietenkin poikkeuksellista, että näinkin iso asia etenee — ja ylipäätään asia etenee — kansanedustajien aloitteen myötä, mutta tässä tapauksessa valiokunnassakin toteamme, että tämä on kuitenkin hyvin pitkälle se hallituksen esitys, johon on tehty kovinkin syvälle menevä valmistelu. Siinä ovat olleet mukana perustelut ja kaikki, ja ne perustelut ovat sitten niin ikään tässä lakialoitteessa mukana. Eli tämä on hyvin pitkälle sama esitys lakialoitteen kautta kuin oli jo tämä viimeistelty hallituksen esitys.

Eli tällä tavalla valiokunta suhtautuu, puhemies, tähän hyvin myönteisesti ja esittää sitten, että jo ensi vuoden alusta tämä lisävähennys saatettaisiin voimaan. Olemme kuitenkin huomioineet tämän kritiikin, joka tulee aikatauluun liittyen, ja toteamme kaiken kaikkiaan, että tätä on tärkeää seurata ja samoin on tärkeää, että ohjeistusta tähän sitten tulee, koska tämä voi olla aluksi kovinkin tulkinnanvaraista, eli Verohallinnon ohjeet tulevat olemaan hyvin tärkeitä. Ja tietenkin yleisesti ottaen toteamme, että on syytä seurata sitten tämän vaikutuksia ja tarvittaessa voitava myös tehdä muutoksia, mutta toisaalta korostamme myös sitä, että on tärkeää, että on ennakoitavuutta ja sitä kautta sitten muutoksia tapahtuu vain, jos ne ovat välttämättömiä. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hyrkkö.

12.44 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Panostukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin ovat elinehto Suomen tulevalle menestykselle. On historiallisen hienoa, että tästä on löytynyt parlamentaarinen, kaikkien puolueiden jakama yhteisymmärrys. Kiitos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

parlamentaariselle tki-työryhmälle sujuvasta yhteistyöstä tämän lakialoitteemme laatimisessa ja myöskin valtiovarainvaliokunnalle yksimielisestä tuesta asialle.

Tämän tki-verovähennyksen lisäksi tänään on myös käsittelyssä toinen iso osa tätä tki-ratkaisua eli tki-rahoituslaki, jonka myötä me sitoudutaan kohdentamaan tulevana vuosina merkittäviä summia julkista rahaa tki-toimintaan, ja samalla tietysti edellytetään, että myös se yksityinen raha saadaan entistä pontevammin liikkeelle. Olen ihan luottavainen, että elinkeinoelämä ja muut tki-toimijat ovat vahvasti sitoutuneina tähän yhteiseen tavoitteeseen, mutta sen varmistamisessa tämä tki-vähennys toivon mukaan tekee myöskin oman osansa. Viesti on minusta selvä: me halutaan kannustaa tekemään ja ennen kaikkea kasvatamaan yritysten t&k-toimintaa verrattuna nykyiseen.

Jotta näistä panostuksista saadaan toivotut tulokset irti, ne julkiset rahat täytyy tietysti myös kohdentaa viisaasti ja instrumenttien täytyy olla kohdallaan. Kuten edustaja Viitanen totesi, tätäkin työkalua täytyy tarkkaan seurata ja arvioida, tarvittaessa päivittää. Meillä julkisella sektorilla on erityinen tehtävä varmistaa, että puitteet tki-toiminnalle — sääntely, ohjaus, kannustimet, regulaatio — ovat ajan tasalla, ja toisaalta, että resursseja riittää sinne, minne niitä ei markkinamekanismin kanssa ohjautuisi muuten. Ihan keskeistä on varmistaa laadukkaan koulutuksen ja perustutkimuksen toteutuminen ja malttaa säilyttää tämä kurssi tki-politiikassa, vaikka mitään pikavoittoja tällä saralla ei olekaan saatavilla.

Arvoisa puhemies! Taloutta on hoidettava vastuullisesti ympäristön asettamien raamien puitteissa väestön ikääntymisen paineiden keskellä ja ymmärtäen, että myöskin koulutus on työllisyyden ja talouden vankin tukipilari. Tki-toiminta on äivan avain myöskin näissä meidän ihmiskunnan ja meidän yhteiskunnan isoissa kysymyksissä tarjoten niihin ratkaisuja. Samaan aikaan tki-asioista on mahdotonta puhua puhumatta koulutuksesta ja osaamisesta, nimittäin ilman osaajia ei synny tutkimusta tai innovaatioita. Rahaa tarvitaan, mutta se rahakaan ei auta, jos ei ole osaajia, ja siksi julkisen vallan tärkeä vastuu onkin varmistaa, että nuoret pysyvät yhteiskunnan kelmassa mukana, että uusia osaajia koulutetaan suomalaisessa koulutusjärjestelmässä, että myöskin jo työelämässä olevien osaamisesta pidetään huolta ja sitä päivitetään maailman muutosten keskellä ja toisaalta, että Suomen ovet pysyvät auki myöskin kansainvälisille osaajille — eikä muuten riitä, että se ovi on rakosellaan: meidän täytyy todella tehdä töitä, että tänne halutaan tulla.

Asiat täytyy laittaa myös tärkeysjärjestykseen. Me kaikki tiedetään, että yritystukien karsiminen on valtavan vaikea tehtävä, mutta on kuitenkin selvää, että aika on ajanut ohi monista nykyisistä, tehottomista, jopa haitallisista yritystuista, ja on aika kääntää kurssia kohti näitä uutta luovia uudistavia tukia, joista tämä tki-verovähennys on minusta hyvä esimerkki.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

12.48 Jussi Saramo vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässähän on taustalla tämä parlamentaarinen kompromissi, ja vasemmistoliitto on sen takana ollut. Kannatamme tki-panosten lisäämistä ja olemme osaltamme siksi yhdessä kaikki tässä olleet mukana, mutta uskallan silti kritisoida tätä mallia, joka ei ollut osa sitä parlamentaarista sopua.

Tässähän toinen puolisko, toisin kuin tässä edustaja Hyrkkö totesi, on todettu toimimattomaksi jo niinkin vähän aikaa kuin alle kymmenen vuotta sitten. Tämä oli Suomessa käytössä, ja silloin kaikki puolueet, kokoomus mukaan lukien, olivat sitä mieltä, että tämän te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

hottomampaa yritystukea on vaikea löytää. Eli tässä nyt otetaan askelia taaksepäin ja tehdään jotain sellaista, josta tiedetään jo etukäteen, ettei se toimi. No, meidän ryhmä ei sen takia tätä osuutta tästä kuitannut. Niin kuin tiedetään, kaikki puolueet ovat aina sitä mieltä, että tehottomia yritystukia pitää karsia, mutta siinä vaiheessa kun kysytään, mitkä ovat tehottomia, usein sormi menee suuhun. Nyt kun tässä olisi esimerkki sellaisesta, mennäänkin väärään suuntaan.

No, edustaja Hyrkkö tässä totesi, että yrityksiltä pitää edellyttää nyt toimia, mutta valitettavasti tämä toinen puolisko tästä tulee niin kuin manulle illallinen näille yrityksille, ja tietysti myös osa yrityksistä varmaan alkaa tehdä sitä verosuunnittelua, niin kuin aiemmin kävi, kun tätä kokeiltiin silloin Kataisen hallituksen aikana. Sen takia tämä olisi ollut tärkeätä kytkeä, niin kuin hallituksessakin tämä oli kytketty, pakettiin osana laajempaa kokonaisuutta veromuutoksia. Siellä oli esimerkiksi arvonnousuvero, jolla sitten omalta osaltaan olisi vähennetty verosuunnittelua, ja nyt kun se toinen puoli on otettu sieltä pois, on tosi vaikea olla tämän takana. Mutta koska tässä nyt eduskunnan suuri enemmistö on kytkenyt tämän niin, että voidaan tehdä tällaisia toimenpiteitä, jotta voidaan tehdä myös niitä hyviä toimenpiteitä, niin varmaan tämä nyt näin menee.

Toivotaan, että tässä kahdeksan—kymmenen vuoden aikana on tapahtunut jotain kummallista, niin että tämä toinen puolisko tästä paketista alkaisikin toimia, vastoin kaikkia odotuksia, ja sen takia on varmaan hyvä seurata, niin että jos tässä sitten ihme tapahtuu, tätä yritystukea ei poisteta. Itse oletan, että tämä on kyllä sitten aika pian tulevaisuuden leikkauslistoilla, koska ei ole mitään syytä olettaa, että tämä toimisi poikkeavasti sen suhteen kuin se aiemmin oli. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

12.50 Ben Zyskowicz kok: Kiitos, herra puhemies! Alkuun pitää olla edustaja Saramon kanssa samaa mieltä suhtautumisesta yritystukiin. Me kaikki tässä salissa laidasta laitaan haluamme vähentää yritystukia ja erityisesti ympäristölle haitallisia yritystukia, mutta käytännön ratkaisut tässä suhteessa ovat osoittautuneet hyvin hankaliksi. Muistanpa hyvin, kun viime vaalikaudella Sipilän hallituksen aikana oppositiossa olleet vihreät ilmoittivat, että ympäristölle haitallisia yritystukia oli muistaakseni miljardimäärin, olisiko ollut noin pari miljardia euroa. Nyt kun vihreät ovat olleet hallituksessa kohta neljä vuotta, olisi voinut kuvitella, että näitä ympäristölle haitallisia miljardiyritystukia olisi sitten leikattu. Käytännössä niitä ei kuitenkaan ole sillä tavoin löytynyt.

Herra puhemies! Itse tästä asiasta: Tämä tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys uhkasi, niin kuin tiedämme, jäädä hallituspuolueiden välisten kiistojen oheisvahingoksi, eli kun vasemmistoliitto hallituksessa ei saanut eteenpäin eräitä sen mielestä tärkeitä veronkiristyksiä, sitten vasemmistoliitto esti hallitusta antamasta eduskunnalle tämän nyt puheena olevan esityksen tai itse asiassa asian. Onneksi tästä oli olemassa laaja parlamentaarinen yhteisymmärrys, joka oli syntynyt edustaja Matias Mäkysen johtamassa työryhmässä, ja niinpä sitten hallituksen jouduttua äkkijarruttamaan tämän asian kohdalla täällä eduskunnassa kokoomuksen eduskuntaryhmä puheenjohtajansa Kai Mykkäsen johdolla jätti tästä asiasta lakialoitteen, ja tämä liike johti hyvin nopeasti siihen, että laajalla yhteisymmärryksellä Matias Mäkysen johdolla tehtiin tämä nyt käsittelyssä oleva esitys, joka on hyvin lähellä sitä, mitä hallitus oli aikonut antaa, ja hyvin lähellä sitä, mitä edustaja Mykkänen omassa aloitteessaan esitti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

Minusta on hyvä, että tässä edetään. Jos sitten ilmenee, että tässä on jotain sellaista ilmaa, mihin edustaja Saramo puheenvuorossaan viittasi, varmasti asiaan on hyvä aikanaan palata.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

12.53 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tällä kaudella on yhteisesti vihdoinkin tunnustettu ja tunnistettu, että tki-panostukset ovat välttämättömiä Suomen tulevaisuuden ja talouden kannalta. Valitettavasti vielä näkyy joko—tai-ajattelua siinä, onko yritysten tki-toiminta tärkeää vai yliopistojen, ja olisi tärkeää tunnistaa, että kyllä me näitä molempia tarvitaan.

Tki-panostukset myös korkeakoulujen perusrahoitukseen ovat välttämättömiä. Vihdoinkin on ymmärretty, että finanssikriisistä alkanut tieteen ja tutkimuksen näivettäminen surkastuttaa koko suomalaista yhteiskuntaa. Tässä ajattelutavan muutoksessa tki-panostukset nähdään tulevaisuusinvestointeina, joille on lupa odottaa tuottoa tulevaisuudessa.

Samalla käydään keskustelua tuotoista kohti kaupallistettavia innovaatioita. Tämä on kuitenkin vain yksi näkökulma tki-toimintaan. Tki-toimintaa ei voi erottaa korkeimmasta koulutuksesta, joka perustuu tutkimukseen. Samat tieteen tekijät tutkivat ja opettavat. Suomalaisissa korkeakouluissa koulutetaan yli 60 000 asiantuntijaa vuosittain yhteiskunnan kaikille sektoreille, ja tämä puoli tki-toiminnasta jää liian usein huomaamatta. Tutkimuksen ja koulutuksen kytköksen vuoksi on oleellista, että yhteisesti sovittuja tki-lisäpanostuksia ohjataan siis myös korkeakoulujen perusrahoitukseen, vaikka tänään keskitymme erityisesti tki-verovähennykseen.

Korkeakoulujen tki-toiminnan menot kasvoivat viime vuonna vain 1,7 prosenttia. Käytännössä yliopistojen perusvoimavaroista palkattava tutkimushenkilöstö on professoreita, jotka vastaavat rahoituksen hakemisesta tutkimusryhmälleen. Muut tutkijat hakevat rahoitusta itselleen joko henkilökohtaisesti tai osana tutkimusryhmää. Menestyminen kilpailuissa rahoitushauissa on monelle konkreettisesti edellytys uran jatkumiselle, sillä rahoituksetta jääminen merkitsee usein myös työsuhteen päättymistä. Rahoituksen lisäämisen yhteydessä on välttämätöntä kiinnittää huomiota tutkijanuran veto- ja pitovoimaan. Tutkijanurien ennakoitavuutta on kyettävä lisäämään ja jatkuvaa rahoituksen hakemisen painetta vähentämään myöskin vakinaistamalla työsuhteita ja huolehtimalla kilpailukykyisistä palkoista.

Korkeakoulujen kouluttamia asiantuntijoita ja tutkijoita tarvitaan yhteiskunnan joka sektorilla. Panostuksia lisättäessä on huolehdittava siitä, että on myös osaajia tekemään tärkeää tki-työtä. Siksi suunnitelmat nostaa koulutustaso 50 prosenttiin tai jopa enempään ikäluokasta vuoteen 2030-luvun mennessä edellyttää uusien aloituspaikkojen rahoittamista täysimääräisesti. Koulutustason nosto on hyvä tavoite, mutta ilman rahoitusta se on tyhjää sanahelinää. Siksi tällä eduskuntakaudella sovittu tki-sitoumus ja sitä seurannut rahoituslaki ovat tärkeitä saavutuksia, ja osana tätä yhteistä sitoumusta päätettiin tehdä tki-verovähennys. Täällä on käyty keskustelua siitä, onko tki-verovähennys kannattava toimi, onko se tehokas toimi. No, jos verrataan yritystukiin yleisesti, niin tällä tietenkin ohjataan panostuksia siihen uutta luovaan toimintaan, joten siinä mielessä voidaan ajatella, että tämä osuu oikeaan.

On äärimmäisen tärkeää myös, että eduskuntapuolueet halusivat pitää kiinni siitä, mitä on yhteisesti sovittu. On myös niin, että tki-tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa ilman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

yritysten panosta, mutta on myös niin, että niitä ei ole mahdollista saavuttaa ilman investointeja meidän korkeakoulusektoriin. Nämä kulkevat käsi kädessä: ne osaavat ihmiset perustavat yrityksiä. Ei ole mitään raja-aitoja, joita voitaisiin vetää korkeakoulujen ja yritysten välille. Korkeakoulut kouluttavat osaajia, jotka perustavat yrityksiä, esimerkiksi startupeja.

Meidän on tunnistettava, että suomalaisen talouden tulee pohjautua yhä vahvemmin osaamiseen ja monipuoliseen elinkeinorakenteeseen, koska se on se meidän valttikorttimme täällä. On huolestuttavaa, että esimerkiksi Pisa-tutkimuksissa olemme jääneet jälkeen muutamista verrokkimaista ja nämä tulokset ovat olleet laskevia, vaikka ne vielä kohtuullisia ovatkin. Toivon, että kaikkien eduskuntapuolueiden sitoumus osaamiseen, koulutukseen, tutkimukseen säilyy tästä eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

12.59 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta yhtyi ministeriön näkemykseen, että kyseessä ei ole kielletty valtiontuki. Pidän hyvänä, että lakiesitykseen on myös kirjattu käytännön esimerkki siitä, miten yhdistelmävähennystä voidaan käyttää. Tämähän on kansanedustajien yhteinen aloite, jonka olen itsekin allekirjoittanut.

Elinkeino toiminnan ja maatalouden tulosta tehtävän tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisen lisävähennyksen määrä olisi 50 prosenttia tki-toimintaan liittyvistä palkka- ja ostopalvelumenoista, yleisen lisävähennyksen enimmäismäärä 500 000 ja alaraja 5 000. Verovelvollinen voisi saada hyväkseen tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrän lisääntymiseen perustuvan 45 prosentin tki-toiminnan ylimääräisen lisävähennyksen, jos verovelvollisen tekemän tki-toiminnan määrä on lisääntynyt verrattuna edelliseen verovuoteen. Myös tämän ylimääräisen lisävähennyksen enimmäismäärä olisi 500 000 euroa, mutta ylimääräiselle lisävähennykselle ei olisi alarajaa. Lakia sovellettaisiinkin rinnakkain voimassa olevan tki-toiminnan lisävähennyksestä verovuosina 21—27 annetun lain säädösten kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että yleistä lisävähennystä ei saisi samoista menoista, joiden perusteella on jo vaadittu toisen lain mukainen lisävähennys.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran siis ensi vuonna toimitettavassa verotuksessa, mutta kuitenkin tämän ylimääräisen lisävähennyksen osalta sitä sovelletaan vasta vuonna 24 toimitettavassa verotuksessa. Keskustelua oli myös vuodesta 25, mutta ainakin itse pidän esitykseen tullutta aikataulua perusteltuna. Eroavaisuus tähän aikatauluun tulee, koska vähennystä voidaan soveltaa vain takautuvasti, kuten verotuksessa pääsääntöisesti menetellään.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen vuoksi hallituksen seuraava, kohdassa 7 oleva esitys hylätään. Valiokunnan mietinnössä mainitaankin, että esitys hylätään tarpeettomana. Rohkaisenkin hallitusta asettumaan hylkäyksen kannalle myös muissa usein kiistanalaisissa lakiesityksissä. Kuten todettua, kannatamme tämän lakialoitteen hyväksymistä ja hallituksen esityksen hylkäämistä. Voisin luetella useitakin tarpeettomia esityksiä, jotka myös olisi viisasta hylätä mahdollisimman pikaisesti. Edustaja Mäkynen, Jukka tässä vieressä voinee yhden mainita. [Jukka Mäkynen: Translaki!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hyrkkö.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

13.02 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Zyskowicz aiemmin kuvasi, yritystukien karsiminen ei todella ole mikään helppo homma. Jokaisella tuella on omat hyötyjänsä, ja tukien karsiminen herättää aina varsin rankkaakin vastustusta. Onpa niin, että kun tällä kaudella niitä sitten on karsittu — liian vaatimattomasti, jos minulta tai vihreiltä kysytään — niin on sitä vastustusta tainnut kuulua myöskin kokoomuksen riveistä. Toivon silti, että tulevalla hallituksella on rohkeutta edetä tehottomien ja pahimmillaan ympäristölle haitallistenkin tukien leikkaamisessa ja uudelleenkohdentamisessa uutta luovaan ja uudistavaan toimintaan.

Arvoisa puhemies! Poliitikassa usein saa enemmän aikaan, kun ei ole turhan tarkka siitä, kuka asiasta saa kunnian. Haluan kuitenkin tässä yhteydessä kiittää koko meidän parlamentaarisen työryhmän lisäksi puheenjohtaja, edustaja Matias Mäkystä sekä edustaja Mykkästä aktiivisuudesta ja avoimesta vuoropuhelusta, jotta voitiin yhdessä hakea nimenomaan sellaista ratkaisua, jolle saatiin laaja tuki, jonka takana koko parlamentaarinen ryhmä pystyy olemaan ja jolla mielestäni myöskin saavutetaan parhaiten niitä tavoitteita.

On hyvä, että päätettiin edetä nimenomaan hallituksen esitysluonnokseen pohjautuvan aloitteen pohjalta sitä jopa hieman parannellen. Siinä on painotettu tki-toiminnan lisäystä ja myöskin tätä kohdentumista on otettu huomioon. On selvää, ettei tämäkään varmasti täydellinen ole, mutta on se kyllä valovuosia parempi kuin ne lukemattomat muut yritystuet, joita tässä maassa vuodesta toiseen ylläpidetään.

Edustaja Saramo tuossa aiemmin kuvaili vasemmistoliiton tai ainakin osan vasemmistoryhmästä kipuilua tämän tki-verovähennyksen kanssa. Olin silti kuulevinani, että vastaesityksiä ei välttämättä olisi tulossa vasemmiston riveistä, mitä tietysti tervehdin ilolla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Semi.

13.04 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota yleisesti tähän tki-panostukseen ja siihen, miten sitä rahaa käytetään: sijoitetaanko sitä yliopistoihin vai yrityksiin. Minusta tärkein asia, mitä pitäisi näissä asioissa huomioida, on ennen kaikkea se, että kehitetään yliopistojen ja yritysten välistä yhteistyötä niin, että se tuotannon kasvu ja tehokkuuden ja työllisyyden parantaminen olisi siellä päämääränä, se, millä Suomen hyvinvointia kasvatetaan eteenpäin.

Jäin miettimään sitä, kun tästä mallista puhutaan, että siinä ei saisi olla niitä elementtejä, millä yritykset ottaisivat vain verovähennysoikeuden, vaan sen tuotannon kasvun pitäisi näkyä paljon muussakin toiminnassa kuin pelkästään siinä, että päästään pikkasen veroja kiertämään. Minusta olisi hyvä, että saataisiin rakennettua semmoinen malli, millä parannetaan työllisyyttä ja tehokkuutta, ja se olisi hyvä peruste tälle tuelle, mitä annetaan sitten tki-toiminnassa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

13.05 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kokoomuksen edustaja otti tässä kantaa yritystukiin ja siihen, että niitä on karsittu liian vähän. Jos nyt palataan lokakuun alkuun, joka oli siis ihan hetki sitten, kokoomushan teki esityksen siitä, että koneyritystien polttoainetukea myönnetään liian vähän. Hallitushan teki tähän esityksen, mutta kokoomuksen mielestä olisi vielä avokätisemmin pitänyt jakaa tätä yritystukea. Kysehän on nimenomaan sellaisesta tuesta, joka tämän hallituksen esittämän summan ylittävänä olisi ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2022 vp

lut jo melko kyseenalainen, jos ajattelee tätä tukikokonaisuutta ja sitä, mitä tukea nyt moni muukin yritys tällä hetkellä kaipaa.

Kyllä näkisin, että kokoomuksella on aika paljon itsellään perattavaa siinä, miten erilaisista yritystuista päästään eroon ja miten erityisesti saadaan ohjattua ne valtion panostukset uudistamaan toimintaan ja siihen, että Suomi katsoo myös niitä tulevia elinkeinoja, joita syntyy ja joita voidaan kehittää. Meillä on esimerkiksi nyt ihan lupaavaa avaruusteknologian tutkimus- ja yritystoimintaa, ja sitäkin ei olisi olemassa ilman panostuksia korkeakouluihin ja yliopistoihin. Täytyisi katsoa, missä meidän elinkeinorakenne on todennäköisesti kymmenen vuoden päästä, ja myöskin uskaltaa tehdä tietyllä lailla muutosta siihen tulevaan, koska vain niin me pärjäämme kansakuntana, että olemme edelläkävijöitä usealla alalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

13.06 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puheenjohtaja! Edustaja Holopaisen puheenvuoron johdosta totean vain, että kokoomuksella on varmasti tässäkin asiassa peiliin katsomisen paikka. Pointtini oli vain se, että viime vaalikaudella, kun Sipilän hallitus hallitsi ja joutui tekemään hyvin ikäviä säästöpäätöksiä, vihreät aina kertoivat, että miksi ei puututa niihin ympäristölle haitallisiin yritystukiin, joita vihreiden mukaan, ellen väärin muista, oli jopa kahden miljardin euron edestä. Ja tämän vuoksi halusin vain nyt tässä keskustelussa tuoda esiin sen, että nyt kun vihreät ovat olleet siellä vallan kahvassa, niin eipä niihin miljardien ympäristölle haitallisiin tukiin ole näköjään vieläkaan pystytty puuttumaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Huomautan, että puhemies on yhä puhemies, ei puheenjohtaja.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 69/2022 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.